

prima instanță: A. Țihonschi
instanța de apel: T. Duca, S. Procopciuc, E. Grumeza

dosarul nr. 2r-958/16

DECIZIE

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând recursul declarat de către Peremienco Natalia,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Peremienco Natalia împotriva Alionei Nenița cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 27 septembrie 2016, prin care a fost respinsă cererea apelantei Peremienco Natalia cu privire la scutirea de la plata taxei de stat cu acordarea unui termen suplimentar pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat,

c o n s t a ț ă :

La 21 aprilie 2016, Peremienco Natalia, reprezentată de avocatul Brumă Sorin a depus cererea de chemare în judecată împotriva Alionei Nenița cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la 06 martie 2013 Nenița Aliona a semnat o recipisa prin care a confirmat luarea de la dînsa cu împrumut a sumei de 85 000 lei, asumîndu-și obligația de a o rambursa împrumutul la prima solicitare și de a achita lunar o dobîndă în mărime de 5% din suma împrumutului.

Afirmă că la data semnării recipisei, suma de 85 000 lei integral a fost transmisă Alionei Nenița.

Sușține că în perioada de timp 06 martie 2013-06 martie 2014 Aliona Nenița a achitat dobînda fără întîrzieri, după care a încetat orice plăți.

Menționează că la data de 16 ianuarie 2015 și repetat, la data de 01 martie 2016, pîrîta a fost somată privind restituirea în termen de 30 zile a sumei datorate cu titlu de împrumut, inclusiv informată despre consecințele care pot surveni în caz de neexecutare a acesteia, însă solicitările în acest sens au fost neglijate de pîrîta, respectiv nici împrumutul și nici dobînda aferentă împrumutului nu au fost restituite în termenul invocat.

Solicită Peremienco Natalia încasarea de la Aliona Nenița în beneficiul său a împrumutului în sumă de 85 000 lei, dobânzii în mărime de 5% din suma

împrumutului pentru perioada martie 2014 - aprilie 2016 în sumă de 106.250 lei, cât și cheltuielile de judecată suportate în cadrul acestui proces.

La 25 mai 2016 Natalia Peremienco a formulat cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea de la Aliona Nenița în beneficiul său a împrumutului în sumă de 85 000 lei, dobânzii în sumă de 106 250 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 3500 lei, compuse din cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 3000 lei și taxa de stat achitată de reclamant în sumă de 500 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Glodeni din 21 iunie 2016, acțiunea a fost admisă parțial și încasat de la Aliona Nenița în beneficiul Nataliei Peremienco datorita în mărime de 85 000 lei și dobânda contractuală în sumă de 18 343 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

Totodată, a fost încasat de la Aliona Nenița în beneficiul Nataliei Peremienco cheltuielile de judecată în mărime de 2121,07, compuse din cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 1621,07 lei și taxa de stat achitată de reclamantă în sumă de 500 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 2600,29 lei.

La 24 iunie 2016, Peremienco Natalia a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cerințele acțiunii să fie admise integral în sensul formulat.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 08 august 2016, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Peremienco Natalia și acordat apelantei un termen până la 27 septembrie 2016 ora 09.00 pentru depunerea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 1977,90 lei și a cererii de apel motivate. Totodată, fiind explicat apelantei Peremienco Natalia că, în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel va fi restituită.

La 15 septembrie 2016, Peremienco Natalia a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe și tot la aceeași dată, printr-o cerere separată a solicitat și scutirea integrală de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 27 septembrie 2016, a fost respinsă cererea apelantei Peremienco Natalia cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și acordat apelantei Peremienco Natalia un termen suplimentar până la 19 octombrie 2016 ora 09.00 pentru lichidarea neajunsurilor cu prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 1977,90 lei și explicat apelantei Peremienco Natalia că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La 12 octombrie 2016, Peremienco Natalia, reprezentată de avocatul Brumă Sorin a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând soluționarea cerinței de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului, admiterea acesteia și restituirea pricinii în instanța de apel pentru examinarea apelului în fond.

În motivarea recursului invocă dezacordul cu încheierea instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Susține că în motivarea poziției sale instanța de apel a invocat precum că apelanta nu a prezentat documente care să confirme imposibilitatea achitării taxei de stat, fapt cu care nu este de acord, deoarece în dosar încă de la etapa judecării cauzei în fond există dovezi prin care se confirmă imposibilitatea achitării taxei de stat.

Precizează că la etapa judecării cauzei în fond a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, iar pentru aceasta a prezentat acte care confirmă imposibilitatea achitării

taxei de stat, solicitare care a fost admisă de instanța de fond în baza dovezilor prezentate în acest sens.

Consideră că în condițiile în care și în instanța de apel susține solicitările privind scutirea de la plata taxei de stat, evident este faptul că starea ei materială nu s-a schimbat, respectiv, urma ca instanța de apel să examineze această solicitare nu formal, dar sub toate aspectele și obiectiv în baza materialelor din dosar, dar nu să indice neîntemeiat în textul încheierii contestate că poziția apelantei este declarativă.

Menționează că este divorțată și de una singură î-și crește copilul și suportă toate cheltuielile de întreținere a copilului și gospodăriei, corespunzător venitul obținut din salariul său modest nu-i ajung pentru toate necesare, nemaivorbind de achitarea sumelor cu titlu de taxa de stat.

Remarcă că în cazul în care solicitarea formulată cu privire la achitarea de la plata taxei de stat nu va fi admisă, i se va îngădi accesul la justiție prin intermediul căreia legal orice persoană își poate apăra drepturile încălcate.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta Peremienco Natalia s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul, prin intermediul oficiului poștal la 11 octombrie 2016 (f.d. 84), împotriva încheierii instanței de apel din 27 septembrie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum se constată la caz, la 24 iunie 2016, Peremienco Natalia a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Glodeni din 21 iunie 2016, însă fără a indica motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și fără a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel, în conformitate cu art. 364 alin. (1) CPC, care direct indică că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În consecință, prin încheierea Curții de Apel Bălți din 08 august 2016, nu a fost dat curs cererii de apel depuse de Peremienco Natali și acordat apelantei un termen până la 27 septembrie 2016 ora 09.00, pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 1977,90 lei și a cererii de apel motivate. Totodată, fiind explicat apelantei Peremienco Natalia că, în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din prezenta încheiere, cererea de apel va fi restituită.

Tot actele cauzei atestă că la 15 septembrie 2016, Peremienco Natalia a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe și tot la aceeași dată, printr-o cerere separată adresată instanței de apel a solicitat scutirea integrală de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

În susținerea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat apelanta Peremienco Natalia a invocat că la etapa judecării cauzei în prima instanța i-a fost admisă solicitarea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat necesară pentru depunerea acțiunii și examinarea acesteia, în contextul care a solicitat și instanțe de apel oferirea posibilității de a-și apăra drepturile încălcate prin intermediu instanței de judecată în ordine de apel.

La fel, a menționat că din motivul că suma datoriei este foarte mare, este în imposibilitate să achite integral taxa de stat în cuantumul stabilit de instanța de apel, deoarece este divorțată și are la întreținere un copil mior pe care î-l crește de una singură.

Este cert și faptul că în susținerea cereri privind scutirea de la plata taxei de stat apelantul Peremienco Natalia nu a prezentat instanței careva probe ce ar justifica imposibilitatea achitării taxei de stat.

Drept urmare, prin încheierea din 27 septembrie 2016, Curtea de Apel Bălți a respins cererea Nataliei Peremienco cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, acordându-i apelantei un termen suplimentar pînă la 19 octombrie 2016 ora 09.00 pentru lichidarea neajunsurilor și prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 1977,90 lei și explicat apelantei Peremienco Natalia că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 368 alin. (1) CPC care statuează expres că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. art. 364 alin. (1), 365 alin. (1), lit. d) și alin. (4) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii. În cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxa.

Conform art. 84 CPC RM, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se achită 75 % din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri, iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial – 75 % din taxa calculată din suma contestată.

Iar, dispozițiile art. 85 alin (4) CPC acordă dreptul judecătorului (instanței de judecată), să scutească persoana fizică sau juridică, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prin prisma normei enunțate, instanța de recurs, statuează că concluzia instanței de apel, în sensul expus prin încheierea din 27 septembrie 2016, este întemeiată și

legală, deoarece apelanta Peremienco Natalia nu au prezentat probe incontestabile care ar confirma imposibilitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel, la caz fiind în mărime de 197,90 lei.

De altfel, și argumentul invocat în recurs precum că, situația financiară precară face imposibilă achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu poate fi reținut de instanța de recurs, deoarece în confirmarea acestei susțineri apelantul nu a prezentat probe concludente care ar demonstra situația materială precară și care ar permite aplicarea prevederilor art. 85 alin. (4) CPC, iar însuși faptul că în conținutul cereri de apel Peremienco Natalia a făcut referire la caracterul constat al situație sale financiare, atrăgându-se atenția la toate circumstanțele invocate în prima instanță în susținerea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu confirmă situația materială dificilă a acestuia, mai mult că nici în instanța de recurs nu au fost prezentate probe concludente și pertinente în acest sens.

Așa fiind, nici faptul că este divorțată și de una singură suportă toate cheltuielile de întreținere a copilului minor și a gospodăriei sale, nu atestă și situația materială dificilă a apelantei Peremienco Natalia și nu constituie temei justificativ de scutire de la plata taxei de stat, cu atât mai mult că odată cu depunerea cererii cu privire la scutire de la plata taxei de stat, ultima nici nu a prezentat probe care ar confirma că situația sa financiară este precară, deși era obligată să prezinte instanței probele ce justifică imposibilitatea achitării taxei de stat, chiar și dacă acestea au fost prezentate în prima instanța la depunerea cererii similare.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs notează și faptul că temeiul nașterii prezentului raport juridic litigios îl constituie faptul transmiterii cu împrumut de către recurenta Peremienco Natalia a sumei de 85 000 lei, iar disponibilitatea de a acorda cu împrumut a unei astfel de sume denotă încă odată în plus corectitudinea respingerii cererii de scutire de la plata taxei de stat de către instanța de apel.

În aceste condiții, este apreciată critic de către instanța de recurs și afirmația recurentei precum că instanța de apel prin respingerea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu a luat în considerație că faptul dat poate constitui o lezare a dreptului de acces la justiție.

Mai mult că prevederile art. 85 alin. (4) CPC, acordă dreptul instanței judecătorești de a decide asupra scutirii persoanei fizice sau juridice, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei, dar nu-i impune obligații în sensul dat.

Sub acest aspect, este evident că în situația din speță, prin concluzia instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, nu se încalcă dreptul recurentei privind liberul acces la justiție, prevăzut atât de legislația internă cât și de internațională.

Or, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (*cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975*), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashingdane vs United Kingdom 28 mai 1985*).

Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 parag. 1 CEDO, decât dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. (*cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44*).

Astfel, la caz Colegiul reține că în situația din speță limitările instituite de legiuitor privind necesitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel corespunde cerințelor prevăzute de art. 6§1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa:

- *cerința privind scopul legitim al limitării* – este îndeplinită, având în vedere că întindere acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acțiunii este mai mare, iar CEDO a confirmat că aceste taxe privesc buna administrare a justiției și vizează atât descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției. (*cauza Weissman și alții împotriva României §-35, Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom §-61*)

- *raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit*, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume - cuantumul sumei ce trebuie plătit de reclamant raportat la veniturile sale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Peremienco Natalia și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Peremienco Natalia.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 27 septembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Peremienco Natalia împotriva Alionei Nenița cu privire la încasarea datoriei, dobânzii și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță